

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 51506/13
Suzana OREL i drugi
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući 7. lipnja 2016. godine u Vijeću u sastavu:

Işıl Karakaş, *Predsjednica*,
Julia Laffranque,
Paul Lemmens,
Valeriu Griţco,
Ksenija Turković,
Stéphanie Mourou-Vikström,
Georges Ravarani, *suci*,

i Stanley Naismith, *Tajnik odjela*,

uzimajući u obzir prethodno navedeni zahtjev podnesen 6. kolovoza 2013. godine,

uzimajući u obzir očitovanja koje je podnijela tužena Vlada i odgovore na očitovanja koje su podnijeli podnositelji zahtjeva,
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelji zahtjeva, gđa Suzana Orel („prva podnositeljica zahtjeva”), g. Mislav Orel („drugi podnositelj zahtjeva”) i g. Silvio Orel („treći podnositelj zahtjeva”) hrvatski su državljani rođeni 1966. godine, 1995. godine, odnosno 1997. godine i žive u Zagrebu. Pred Sudom ih je prvo zastupala gđa L. Kušan, odvjetnica iz Ivanić-Grada, a potom gđa N. Owens odvjetnica iz odvjetničkog društva Owens i Houška sa sjedištem u Zagrebu.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi:

4. Prva podnositeljica zahtjeva udala se za stanovitog g. H.A. 1993. godine. Drugi i treći podnositelj zahtjeva rođeni su u tom braku. H.A. i podnositelji zahtjeva živjeli su do 2002. godine u stanu prve podnositeljice zahtjeva u Zagrebu.

5. H.A. je 3. studenog 2002. godine otišao na posao i nikada se nije vratio kući. Nakon nekoliko dana, prva podnositeljica zahtjeva saznala je da se preselio u Sjedinjene Američke Države.

1. Brakorazvodna parnica

6. Presudom od 28. siječnja 2003. godine Općinski sud u Zagrebu razveo je brak sklopljen između prve podnositeljice zahtjeva i H.A.-a, kojemu je naloženo da mjesečno plaća iznos od 400 američkih dolara (USD) radi uzdržavanja drugog i trećeg podnositelja zahtjeva (dalje u tekstu „uzdržavanje djeteta” ili „uzdržavanje”). Presuda je postala pravomoćna i ovršna 17. veljače 2003. godine.

7. U razdoblju između siječnja 2003. godine i 31. svibnja 2006. godine, H.A. je neredovito plaćao iznose za uzdržavanje djece. U tom je razdoblju platio ukupno 7.600 USD. Prestao je plaćati uzdržavanje u lipnju 2006. godine. Ne posjeduje nikakvu imovinu u Hrvatskoj.

2. Kazneni postupak protiv H.A.

(a) Prvi kazneni postupak

8. Prva podnositeljica zahtjeva podnijela je 14. listopada 2004. godine kaznenu prijavu protiv H.A. Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu, optužujući ga za povredu dužnosti uzdržavanja, kazneno djelo definirano u članku 209. Kaznenog zakona (vidi odlomak 38. u daljnjem tekstu).

9. Državno odvjetništvo podignulo je 3. lipnja 2005. godine optužnicu protiv H.A., pokrenuvši time protiv njega kazneni postupak pred Općinskim sudom u Zagrebu.

10. Državno odvjetništvo je 21. listopada 2005. godine povuklo optužnicu, nakon čega je, tri dana kasnije, Općinski sud u Zagrebu obustavio postupak.

(b) Drugi kazneni postupak

11. Prva podnositeljica zahtjeva podnijela je 30. travnja 2008. godine još jednu kaznenu prijavu protiv H.A. istom Državnom odvjetništvu, po istoj osnovi kao i prije.

12. Državno odvjetništvo je 28. kolovoza 2008. godine podignulo optužnicu protiv H.A., pokrenuvši time protiv njega kazneni postupak pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu. Suđenje je vođeno *in absentia*.

13. Presudom od 27. rujna 2010. godine sud je proglasio H.A.-a krivim za djela za koja mu se stavljaju na teret. Odredio je uvjetnu osudu na kaznu zatvora u trajanju od sedamnaest mjeseci uz rok provjeravanja od četiri godine, uz dodatni uvjet redovitog plaćanja budućih obroka za uzdržavanje djece, kako budu dospijevali, te plaćanje podnositeljima zahtjeva iznosa od 25.400 USD na ime nepodmirenog uzdržavanja.

14. Nakon žalbe državnog odvjetnika, 28. rujna 2011. godine Županijski sud u Zagrebu izmijenio je kaznu određivanjem dvogodišnjeg roka za isplatu nepodmirenog uzdržavanja.

(c) Postupak za opoziv uvjetne osude

15. Prva podnositeljica zahtjeva je 4. listopada 2011. godine obavijestila Općinski kazneni sud u Zagrebu da H.A. nije uplaćivao obroke za uzdržavanje djece kako su dospijevali niti da je platio zaostatke.

16. Zbog navedenih razloga podnijela je 6. veljače 2012. godine prijedlog za opoziv uvjetne osude istome sudu.

17. Na ročištu održanom 16. svibnja 2012. godine prva podnositeljica zahtjeva obavijestila je sud da adresa H.A.-a u Glendaleu (Arizoni) koja je navedena u presudi od 27. rujna 2010. godine (vidi prethodni odlomak 13.) nije točna i da je njegovu adresu teško utvrditi. Međutim, sudu je dostavila adresu njegovog poslodavca i njegove majke.

18. Obavijest o sljedećem ročištu, zakazanom za 10. rujna 2012. godine, poslana je putem redovne pošte, točnije preporučenom pošiljkom, na adresu H.A.-ovog poslodavca u Sjedinjenim Američkim Državama.

19. Na ročištu održanom 10. rujna 2012. godine sud je utvrdio da dostava nije valjana jer dostavnica, koja je vraćena od strane H.A.-ovog poslodavca, nije bila potpisana od strane H.A.

20. Istoga je dana sud zatražio od hrvatskog veleposlanstva u Sjedinjenim Američkim Državama da dostavi adresu H.A.

21. Veleposlanstvo je 9. listopada 2012. godine odgovorilo da, kao i sud, zna samo za staru adresu H.A. u Glendaleu (Arizoni) te da nisu uspjeli pronaći njegovu novu adresu.

22. Sud je potom zakazao sljedeće ročište za 15. srpnja 2013. godine te je 7. studenoga 2012. godine zatražio Ministarstvo pravosuđa da, putem sudske zamolnice, od mjerodavnih tijela Sjedinjenih Američkih Država zatraži da se H.A.-u dostavi obavijest o ročištu.

23. Ministarstvo pravosuđa prosljedilo je sudu 8. ožujka 2013. godine dopis Ministarstva vanjskih i europskih poslova, u kojem je navedeno da hrvatsko veleposlanstvo u Sjedinjenim Američkim Državama nema sredstva u svom budžetu za uslugu dostave u inozemstvo i da stoga ne može platiti

90 USD koje su vlasti Sjedinjenih Američkih Država tražile za osobnu dostavu.

24. Ročište zakazano za 15. srpnja 2013. godine je bilo odgođeno. Prije rasprave sudski savjetnik, kojem je dodijeljen predmet, obavijestio je prvu podnositeljicu zahtjeva da se poziv ne može uručiti H.A.-u putem sudske zamolnice jer hrvatsko veleposlanstvo u Sjedinjenim Američkim Državama nema sredstava da plati dostavu (vidi prethodni odlomak). Prema navodima podnositeljice zahtjeva sudski savjetnik također joj je savjetovao da podnese još jednu kaznenu prijavu protiv H.A. za isto kazneno djelo (što bi na kraju rezultiralo njegovom bezuvjetnom osudom). Sljedeće ročište zakazano je za 21. ožujka 2014. godine.

25. Na ročištu održanom 21. ožujka 2014. godine sudac nadležan za predmet, obavijestio je prvu podnositeljicu zahtjeva da se poziv stranci koja živi u inozemstvu mora uručiti putem diplomatske službe te da uručenje putem redovne pošte, preporučenom pošiljkom na adresu njegovog poslodavca nije valjano. Prva podnositeljica zahtjeva odgovorila je da je na temelju poruke koju je primila od H.A. 10. siječnja 2014. godine na svojoj Facebook stranici, zaključila da je primio poziv poslan redovnom poštom.

26. Čini se da je taj postupak još u tijeku.

27. U međuvremenu, odlukom od 9. listopada 2013. godine predsjednik Općinskog kaznenog suda u Zagrebu odbio je zahtjev podnositeljice zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku od 28. kolovoza 2013. godine, utvrdivši da nije došlo povrede tog prava. Smatrao je da se duljina postupka kojoj se prigovara prvenstveno odnosi na objektivne čimbenike, odnosno poteškoće povezane s uručjenjem poziva H.A.-u, koji živi u Sjedinjenim Američkim Državama. Predsjednik Županijskog suda u Zagrebu odbio je 9. prosinca 2013. godine žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku odluku.

3. Upravni postupak u vezi s privremenim uzdržavanjem

28. Prva podnositeljica zahtjeva je 2009. godine, pozivajući se na članak 352. Obiteljskog zakona, pokrenula upravni postupak pred Centrom za socijalnu skrb Zagreb - Ured Trešnjevka (dalje u tekstu „lokalni centar za socijalnu skrb”), tražeći privremeno uzdržavanje za drugog i trećeg podnositelja zahtjeva.

29. Odlukom od 5. ožujka 2009. godine lokalni centar za socijalnu skrb odobrio je zahtjev prve podnositeljice i dosudio joj privremeno uzdržavanje u mjesečnom iznosu od 532,51¹ kuna za drugog podnositelja zahtjeva i 484,20² kuna za trećeg podnositelja zahtjeva. U odluci je navedeno da će ti iznosi biti isplaćeni u razdoblju od 22. siječnja 2009. godine dok H.A. nije počeo plaćati uzdržavanje djece, a najkasnije do 21. siječnja 2012. godine.

¹ Otprilike 72 eura (EUR) u to vrijeme.

² Otprilike 65 EUR u to vrijeme.

4. Korespondencija prve podnositeljice s hrvatskim diplomatsko-konzularnim tijelima u Sjedinjenim Američkim Državama

30. Prva podnositeljica zahtjeva je 4. prosinca 2006. godine poslala dopis hrvatskom konzulatu u Los Angelesu tražeći pomoć u pokretanju odgovarajućeg postupka u Sjedinjenim Američkim Državama s ciljem namirenja isplata za uzdržavanja djece. U svojem je pismu navela da je kontaktirala odvjetnika u Sjedinjenim Američkim Državama koji je, s obzirom na njezinu neimaštinu, tražio „previše novca” za svoje usluge, bez ikakve garancije da će postupak biti uspješan. Čini se kako nije dobila odgovor.

31. Podnositeljica zahtjeva poslala je 11. svibnja 2012. godine elektroničku poruku hrvatskom veleposlanstvu u Washington D.C.-u, zatraživši pomoć u utvrđivanju H.A.-ove adrese.

32. Veleposlanstvo je odgovorila istoga dana, obavijestivši je najprije kako je u odgovoru na njezin raniji zahtjev (vidi prethodni odlomak 30.) kontaktiralo mjerodavna tijela Sjedinjenih Američkih Država, koja su ih pak obavijestila da se strane sudske presude koje se odnose na uzdržavanje mogu priznati samo ako postoji bilateralni sporazum između Sjedinjenih Američkih Država i dotične zemlje. Nije postojao takav ugovor sklopljen između Sjedinjenih Američkih Država i Republike Hrvatske (vidi odlomke 42.-45. u daljnjem tekstu).

33. Veleposlanstvo je također obavijestilo podnositeljicu zahtjeva da ne posjeduje bazu podataka koja sadrži podatke o hrvatskim državljanima koji žive u Sjedinjenim Američkim Državama. Osim toga, svaki put kada su zatražili od tijela Sjedinjenih Američkih Država da pruže takve informacije u kontekstu zahtjeva za međunarodnu pravnu pomoć, ta su ih tijela obavijestila da ni ona ne posjeduju takve podatke i da ih u svakom slučaju ne bi mogle otkriti zbog zakona o zaštiti osobnih podataka.

34. Veleposlanstvo je dodatno obavijestilo prvu podnositeljicu zahtjeva da su rezultati njihovog internetskog pretraživanja ukazivali na to da osoba s istim prezimenom kao H.A. živi u Glendaleu (Arizoni) te su dostavili tu adresu. Također su predložili da u navedenom postupku od suda zatraži opoziv uvjetne osude kako bi se pokušalo uručiti poziv na tu adresu. Konačno, veleposlanstvo je podnositeljici zahtjeva dalo kontakt podatke privatnog istražitelja koji joj može pomoći u pronalaženju H.A.-ove adrese.

B. Mjerodavno domaće pravo

1. Obiteljski zakon

35. Izvorni tekst članka 352. Obiteljskog zakona („Narodne novine” br. 163/03) koji je bio na snazi između 22. srpnja 2003. godine i 31. prosinca 2007. godine glasi kako slijedi:

Osmi dio**POSTUPAK PRED SUDOM****V. POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA****3. Ovrha radi uzdržavanja****Članak 352.**

„Ako roditelj koji je na temelju pravomoćne sudske odluke ili nagodbe sklopljene pred centrom za socijalnu skrb dužan pridonositi za uzdržavanje djeteta, ne udovoljava svojoj obvezi duže od tri mjeseca, centar za socijalnu skrb dužan je na prijedlog drugog roditelja ili po službenoj dužnosti, ako smatra da bi to moglo ugroziti djetetov životni standard, poduzeti mjere za osiguranje sredstava za privremeno uzdržavanje sve dok roditelj – obveznik uzdržavanja ne počne ponovno udovoljavati svojoj obvezi.

36. Članak 352. Obiteljskog zakona izmijenjen je Zakonom o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona iz 2007. godine. („Narodne novine” br. 107/07 – izmjene i dopune iz 2007. godine), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine. Tekst članka 352., kako je izmijenjen i dopunjen izmjenama i dopunama iz 2007. godine, glasi kako slijedi:

„(1) Ako roditelj koji je na temelju pravomoćne sudske odluke, privremene mjere ... ili nagodbe sklopljene pred sudom ili centrom za socijalnu skrb dužan pridonositi za uzdržavanje djeteta, ne udovoljava svojoj obvezi duže od šest mjeseci neprekidno ili ako nije platio za šest mjeseci s prekidima ukupno unutar razdoblja od sedam mjeseci, centar za socijalnu skrb dužan je na prijedlog drugog roditelja ili po službenoj dužnosti, donijeti odluku o privremenom uzdržavanju i u skladu s njom isplaćivati uzdržavanje sve dok roditelj – obveznik uzdržavanja ne počne ponovno udovoljavati svojoj obvezi, u ukupnom trajanju od najdulje tri godine.

(2) Pravo na privremeno uzdržavanje priznaje se s danom podnošenja zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

(3) Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu od 50% iznosa za uzdržavanje određenog prema članku 232. stavku 4. ovoga Zakona.

(4) Žalba protiv odluke o privremenom uzdržavanju ne odgađa njezino izvršenje.”

37. Članak 61. izmjena i dopuna iz 2007. godine propisuje kako slijedi:

„(1) Ako je prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona donesena prvostupanjska odluka suda ili centra za socijalnu skrb u vezi s postupcima uzdržavanja, tijekom daljnjeg postupka primjenjuje se Obiteljski zakon.

(2) Ako poslije stupanja na snagu ovoga Zakona bude poništena ili ukinuta prvostupanjska odluka iz stavka 1. ovoga članka, tijekom daljnjeg postupka primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.

2. Kazneni zakon

38. Mjerodavne odredbe Kaznenog zakona („Narodne novine”, br. 110/97 s naknadnim izmjenama i dopunama) koji je bio na snazi između 1. siječnja 1998. godine i 31. prosinca 2012. godine glase kako slijedi:

GLAVA ŠESTA (VI.)

MJERE UPOZORENJA

Opoziv uvjetne osude**Članak 69. stavak 7.**

„Bez obzira na razloge za opoziv, uvjetna osuda se ne može opozvati nakon što je protekla godina dana od isteka vremena provjeravanja.”

GLAVA ŠESNAESTA (XVI.)

KAZNENA DJELA PROTIV BRAKA, OBITELJI I MLADEŽI

Povreda dužnosti uzdržavanja**Članak 209.**

„(1) Tko izbjegavanjem zaposlenja, mijenjanjem radnog mjesta, mjesta boravka ili prebivališta, otuđivanjem imovine ili na drugi način izbjegava davanje uzdržavanja za osobu koju je na temelju ovršne odluke ili sudske nagodbe dužan uzdržavati ili tko odbija izvršenje takve obveze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako se obveza iz stavka 1. ovoga članka odnosi na uzdržavanje djeteta ili maloljetne osobe, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Primjenjujući uvjetnu osudu sud može počinitelju postaviti uvjet da isplati dospjele obveze i da ubuduće uredno ispunjava dužnosti uzdržavanja.”

3. Zakon o kaznenom postupku

39. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine” br. 152/08 s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je bio na snazi od 1. rujna 2011. godine glase kako slijedi:

GLAVA XXIX.

POSTUPAK ZA OPOZIV UVJETNE OSUDE

Članak 564.

„(1) Kad je u uvjetnoj osudi određeno da će se kazna izvršiti ako osuđenik ne vrati imovinsku korist, ne naknadi štetu ili ne udovolji drugim obvezama, a osuđenik u određenom roku nije udovoljio tim obvezama, prvostupanjski sud provest će postupak za opoziv uvjetne osude na prijedlog ovlaštenog tužitelja ili oštećenika.

(2) Sudac koji za to bude određen ispitat će osuđenika, ako je dostupan, i provesti potrebne izvide radi utvrđivanja činjenica i prikupljanja dokaza važnih za odluku.

(3) Nakon toga će predsjednik vijeća zakazati sjednicu vijeća o kojoj će izvijestiti tužitelja, osuđenika i oštećenika. Nedolazak stranaka i oštećenika, ako su uredno obaviješteni, ne sprečava održavanje sjednice vijeća.

(4) Ako sud utvrdi da osuđenik nije udovoljio obvezi koja mu je bila određena presudom, donijet će presudu kojom će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne, ili odrediti novi rok za udovoljenje obvezi, ili tu obvezu zamijeniti drugom ili osuđenika osloboditi obveze. Ako sud ustanovi da nema osnove za donošenje koje od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opoziv uvjetne osude.

(5) Ako se naknadno utvrdi da je osuđenik u vrijeme provjeravanja počinio kazneno djelo za koje je osuđen na kaznu zbog koje je, prema odredbama Kaznenog zakona, trebalo ili bilo moguće opozvati uvjetnu osudu, a sud koji ga je osudio na kaznu je propustio o tome odlučiti, prvostupanjski sud koji je izrekao uvjetnu osudu donijet će presudu kojom će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne. Ako sud ustanovi da nema osnove za opoziv uvjetne osude, rješenjem će obustaviti taj postupak.

(6) ...

(7) ...”

4. Zakon o putnim ispravama hrvatskih državljana

40. Mjerodavne odredbe Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana („Narodne novine” br. 77/99 s naknadnim izmjenama i dopunama) koji je bio na snazi od 1. siječnja 2000. godine glase kako slijedi:

Članak 41.

„Zahtjev za izdavanje putne isprave i vize odbit će se podnositelju za kojega se opravdano sumnja da će:

1. ....

2. izbjeci izvršiti dospjelu imovinsko-pravnu obvezu iz bračnog odnosa ili odnosa roditelja i djece, poreznu obvezu ili drugu zakonom utvrđenu imovinsko-pravnu obvezu za koju postoji izvršni naslov - na zahtjev nadležnog suda,

3. ...

Članak 42.

„Putna isprava će se oduzeti kada nadležno tijelo, diplomatska misija ili konzularni ured utvrdi da postoje razlozi iz članka 41. stavka 1. i 2. ovoga Zakona ...

Rješenje o oduzimanju putne isprave iz stavka 1. ovoga članka donosi nadležno tijelo državne uprave za izdavanje putne isprave.

Žalba protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka ne zadržava njegovo izvršenje.

C. Mjerodavno međunarodno i europsko pravo

1. Konvencija o pravima djeteta

41. Članak 27. stavak 4. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 2. rujna 1990. godine, koja je u odnosu na Republiku Hrvatsku stupila na snagu 12. listopada 1992. godine, glasi kako slijedi:

Članak 27.

„4. Države stranke će poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale da dijete dobije sredstva za uzdržavanje od roditelja ili drugih osoba koje su za njega materijalno odgovorne, kako u granicama države stranke tako i iz inozemstva. Napose će, u slučajevima kad osoba koja je materijalno odgovorna za dijete živi u drugoj zemlji od one u kojoj dijete živi, države stranke nastojati pristupiti ili sklopiti međunarodne sporazume te pronalaziti druga odgovarajuća rješenja.”

2. Međunarodne konvencije u vezi s namirenjem uzdržavanja djeteta u inozemstvu

42. Republika Hrvatska je od 20. rujna 1993. godine bila stranka Konvencije o ostvarivanju alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu iz 1956. godine, koja predstavlja sporazum Ujedinjenih naroda koji omogućuje pojedincima da provedu ovrhu sudskih odluka u vezi s uzdržavanjem djeteta i alimentacijom u inozemstvu. Konvencija se primjenjuje samo ako osoba koja traži uzdržavanje i osoba koja plaća uzdržavanje imaju prebivalište u državama koje su ratificirale Konvenciju.

43. Republika Hrvatska nije potpisnica Haške konvencije o priznavanju i izvršenju odluka koje se odnose na obveze uzdržavanja prema djeci iz 1958. godine, odnosno Haške konvencije o priznavanju i izvršenju odluka u vezi s obvezama uzdržavanja iz 1973. godine.

44. Sjedinjene Američke Države nisu stranka nijedne od naprijed navedenih konvencija.

45. Kao država članica Europske unije, Republika Hrvatska je također vezana Haškom konvencijom o međunarodnom ostvarivanju prava na uzdržavanje djeteta i drugim oblicima uzdržavanja iz 2007. godine, koja je stupila na snagu 1. siječnja 2013. godine, a kojoj je Europska unija pristupila 1. kolovoza 2014. godine. Sjedinjene Američke Države potpisale su tu Konvenciju 23. studenoga 2007. godine, ali je još nisu ratificirale.

46. Kao država članica Europske unije, Republika Hrvatska je također vezana Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u predmetima u području obveza uzdržavanja.

PRIGOVORI

47. Podnositelji zahtjeva prigovorili su, na temelju članka 6. stavka 1. i članka 8. Konvencije te članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, nemogućnosti izvršenja pravomoćne presude kojom im je dodijeljeno uzdržavanje, što je predstavljalo financijsku osnovu njihovog obiteljskog života.

PRAVO

48. Podnositelji zahtjeva prigovorili su kako nisu bili u mogućnosti namiriti svoja potraživanja za uzdržavanje, koje je predstavljalo financijsku osnovu njihovog obiteljskog života i na koje su stekli pravo pravomoćnom presudom. Pozvali su se na članak 6. stavak 1. i članak 8. Konvencije i članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

Članak 6. stavak 1.

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj.”

Članak 8.

„1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga ... obiteljskog života ...

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim ako je to u skladu sa zakonom i ako je nužno u demokratskom društvu radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala te radi zaštite prava i sloboda drugih.”

Članak 1. Protokola br. 1

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko ne može biti lišen svoga vlasništva, osim ako je to u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni popise koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

49. Vlada je osporila dopuštenost ovog zahtjeva tvrdeći da podnositelji zahtjeva nisu iscrpili domaća pravna sredstva, da nisu poštovali pravilo o šest mjeseci i da su zloupotrijebili pravo na podnošenje zahtjeva, te da su njihovi prigovori u svakom slučaju bili očigledno neosnovani.

1. *Tvrdnje stranaka*

(a) **Vlada**

50. Vlada je u svojem očitovanju od 23. travnja 2014. godine najprije tvrdila da podnositelji zahtjeva nisu iscrpili domaća pravna sredstva zbog toga što nisu podnijeli zahtjev za privremeno uzdržavanja na temelju članka 352. Obiteljskog zakona (vidi prethodni odlomak 35.). Nakon što je iz očitovanja podnositeljice zahtjeva u odgovoru na podnesak od 4. lipnja 2014. godine postalo očigledno da su podnositelji zahtjeva primali privremeno uzdržavanje (vidi prethodne odlomke 28.-29.), Vlada je nastavila tvrditi da su podnositelji zahtjeva zluporabili pravo na

podnošenje zahtjeva spominjući tu bitnu činjenicu tek u svojem odgovoru na očitovanje.

51. U odgovoru na očitovanje podnositelja zahtjeva u kojem su naveli da je privremeno uzdržavanje koje su primali bilo znatno niže od onog koje im je dosudio Općinski sud u Zagrebu u svojoj presudi od 28. siječnja 2003. godine (vidi prethodni odlomak 6. i odlomak 58. u daljnjem tekstu), Vlada je istaknula da je H.A. prestao plaćati uzdržavanje već u lipnju 2006. godine (vidi prethodni odlomak 7.). Zbog toga su podnositelji zahtjeva mogli podnijeti zahtjev za privremeno uzdržavanje u to vrijeme, odnosno prije 1. siječnja 2008. godine kada je izmijenjen članak 352. Obiteljskog zakona (vidi prethodni odlomak 36.). Da su to učinili, bilo bi im dosuđeno privremeno uzdržavanje prema izvornom tekstu te odredbe, odnosno bez ograničenja uvedenim izmjenama i dopunama iz 2007. godine, stoga odluka ne bi mogla biti pogođena navedenim izmjenama i dopunama (vidi prethodni odlomak 37.). Budući da su prema izvornom tekstu članka 352. Obiteljskog zakona podnositelji zahtjeva imali pravo primati, kao privremeno uzdržavanje, puni iznos uzdržavanja koji im je dosuđen presudom od 28. siječnja 2003. godine dok H.A. opet nije počeo ispunjavati svoju obvezu (vidi prethodne odlomke 6. i 35.), podnošenje zahtjeva za takvim uzdržavanjem u navedenom razdoblju u potpunosti bi ispravilo objektivnu nemogućnost izvršenja te presude.

52. Vlada je dalje tvrdila da podnositelji zahtjeva nisu poštovali pravilo o šest mjeseci. Objasnila je kako se čini da su podnositelji zahtjeva smatrali kazneni progon i prijetnju kaznenim sankcijama sredstvom prisiljavanja H.A. da postupi po presudi od 28. siječnja 2003. godine i plati uzdržavanje. Čak i da je podnošenje kaznene prijave i pokretanje kaznenog postupka bilo djelotvorno pravno sredstvo u datim okolnostima, Vlada je tvrdila da je to pravno sredstvo postalo neučinkovito nakon što je postalo očito da H.A. nije ispunio uvjete iz uvjetne osude (vidi prethodne odlomke 13.-15.). To je ukazivalo na činjenicu da ga čak ni prijetnja kaznom zatvora nije navela da promijeni svoje ponašanje i počne plaćati uzdržavanje. Prema navodima Vlade, to je postalo jasno najkasnije 6. veljače 2012. godine, jer je toga dana prva podnositeljica zahtjeva podnijela zahtjev za opoziv uvjetne osude H.A.-u (vidi prethodni odlomak 16.), dok su podnositelji zahtjeva podnijeli svoj zahtjev Sudu 6. kolovoza 2013. godine, odnosno više od šest mjeseci kasnije. Vlada je nadalje tvrdila da se provedba postupka za opoziv uvjetne osude ne bi mogla smatrati djelotvornim putem za dobivanje zadovoljštine, jer čak i da je H.A. –u određeno izvršenje kazne zatvora nije postojao međunarodni ugovor temeljem kojeg bi Sjedinjene Američke Države bile obvezne izručiti ga Republici Hrvatskoj zbog kaznenog djela za koje je bio osuđen.

53. Što se tiče suštine zahtjeva, Vlada ističe da domaća tijela nisu mogla ispuniti svoje pozitivne obveze osiguranja izvršenja presude u korist podnositelja zahtjeva iz nekoliko objektivnih razloga. Prvo, ovršenik je

živio u Sjedinjenim Američkim Državama na nepoznatoj adresi, te nije posjedovao nikakvu imovinu u Republici Hrvatskoj. Drugo, ne postoji bilateralni sporazum između Sjedinjenih Američkih Država i Republike Hrvatske, niti su Sjedinjene Američke Države bile stranka bilo koje međunarodne konvencije za ostvarivanje alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu (vidi prethodne odlomke 42.-45.).

54. Iako država nije mogla biti odgovorna za tako stvorenu situaciju, kao što je već prethodno objašnjeno, osigurala je mehanizam u obliku privremenog uzdržavanja kojim se u potpunosti može naknaditi podnositelje zahtjeva i osigurati da ne dožive nikakve negativne posljedice zbog odbijanja H.A.-a da plaća uzdržavanje (vidi prethodne odlomke 35.-37. i 50.-51.).

55. Prema mišljenju Vlade, podnositelji zahtjeva tvrdili da su domaća tijela trebala pronaći način da se provedu ovrhu presude donesene u njihovu korist u Sjedinjenim Američkim Državama koristeći „druge mjere”, bez navođenja tih mjera. Vlada također tvrdi da ni Konvencijom niti Konvencijom o pravima djeteta pojedincima nije dodijeljeno pravo da se međunarodni sporazum sklopi u njihovu korist. Obveza koja proizlazi iz članka 27. potonje Konvencije bila je ograničena na promicanje pristupanja ili sklapanja odgovarajućih međunarodnih ugovora (vidi prethodni odlomak 41.); nije dodijelila svakom djetetu pravo na takav sporazum. Unatoč tome, potpisivanjem i ratificiranjem svih mjerodavnih međunarodnih ugovora za ostvarivanje alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu (vidi prethodne odlomke 42. i 45.), država je ispunila svoju obvezu koja proizlazi iz članka 27. Konvencije o pravima djeteta, te je osigurala da svi njezini građani mogu u inozemstvu izvršiti domaće presude donesene u njihovu korist.

56. S obzirom na to Vlada je zaključila da u datim okolnostima, osudom H.A.-a za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja, domaća tijela učinila su sve što je u njihovoj moći i time su ispunile svoje pozitivne obveze iz Konvencije.

(b) Podnositelji zahtjeva

57. Podnositelji zahtjeva odbacili su Vladine tvrdnje iznesene u prilog njezinih prigovora koji se odnose na nedopuštenost zahtjeva zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava i nepoštovanja pravila o šest mjeseci (vidi prethodne odlomke 49.-52.).

58. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da je privremeno uzdržavanje oblik socijalne pomoći, a ne pravno sredstvo za povrede kojima prigovaraju. Privremeno uzdržavanje koje im je dodijeljeno činilo je samo polovicu iznosa koji je H.A. trebao platiti prema presudi od 28. siječnja 2003. godine (vidi prethodne odlomke 6. i 29.). Štoviše, mogli su primati privremeno uzdržavanje u razdoblju od najviše tri godine (vidi prethodne odlomke 29. i 36.).

59. Podnositelji zahtjeva su nadalje tvrdili da su postali svjesni da je postupak za opoziv uvjetne osude postao besmislen tek 15. srpnja 2013. godine, a ne prije toga datuma kako navodi Vlada (vidi prethodni odlomak 52.), dakle otprilike tri tjedna prije nego što su podnijeli svoj zahtjev sudu 6. kolovoza 2013. godine.

60. Što se tiče suštine zahtjeva, naglasili su da se presuda od 28. siječnja 2003. (vidi prethodni odlomak 6.) kojom im se dodjeljuje pravo na uzdržavanje djece od strane H.A.-a nije mogla izvršiti gotovo deset godina (vidi prethodni odlomak 7.). Tvrdili su da je obveza države na temelju Konvencije da osigura izvršenje presuda bila još i veća u stvarima koje se odnose na uzdržavanje malodobne djece.

61. Podnositelji zahtjeva odbili su Vladinu tvrdnju da je bilo nemoguće izvršiti predmetnu presudu samo zato što je H.A. živio u Sjedinjenim Američkim Državama, koje nisu bile stranka niti jednog međunarodnog sporazuma u vezi s ostvarivanjem alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu (vidi prethodne odlomke 42.-45. i 53.). Podnositelji zahtjeva prvo su naglasili da je H.A. hrvatski državljanin i da država mora raspolagati mjerama kojima se omogućuje ovrha pravomoćnih presuda protiv svojih državljana. Konkretno, u odgovoru na Vladinu tvrdnju da su domaća tijela učinila sve što su mogla prema domaćem pravu (vidi prethodni odlomak 56.), podnositelji zahtjeva tvrdili su da je H.A.-u izdana nova putovnica u vrijeme kad je kazneni postupak protiv njega bio u tijeku. Činjenica da nije ispunio svoje osnovne građanske obveze i pristupio suđenju za kazneno djelo očito se nije smatrala preprekom da mu domaća tijela izdaju putnu ispravu.

62. Drugo, podnositelji zahtjeva tvrdili su da, iako Sjedinjene Američke Države nisu bile stranka niti jedne mjerodavne međunarodne konvencije u vezi s ostvarivanjem alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu (vidi prethodne odlomke 42.-45.), država je raspolagala drugim mjerama za rješavanje tog pitanja bilateralnim putem. Unatoč tome, domaća tijela nisu niti pokušala riješiti pitanje izvršenja presude s mjerodavnim tijelima Sjedinjenih Američkih Država ili na drugi način pomoći podnositeljima zahtjeva u izvršenju iste.

63. Podnositelji zahtjeva posebice su tvrdili kako je Sud što se tiče izvršenja odluka iz područja obiteljskog prava u više navrata tvrdio da je odlučujuće to jesu li nacionalna tijela poduzela sve neophodne korake kako bi, u onoj mjeri u kojoj se to razumno može tražiti u posebnim okolnostima svakog predmeta, olakšala njihovu provedbu (vidi, na primjer, predmet *Hokkanen protiv Finske*, 23. rujna 1994., odlomak 58., Serija A, br. 299-A; *Ignaccolo-Zenide protiv Rumunjske*, br. 31679/96, odlomak 96., ECHR 2000-I; *Nuutinen protiv Finske*, br. 32842/96, odlomak 128., ECHR 2000-VIII; i *Sylvester protiv Austrije*, br. 36812/97 i 40104/98, odlomak 59., 24. travnja 2003.). Podnositelji zahtjeva su se nadalje pozvali na presudu u

predmetu *Ilaşcu*, u kojem je Sud utvrdio (vidi predmet *Ilaşcu i drugi protiv Moldavije i Rusije* [GC], br. 48787/99, odlomak 331., ECHR 2004-VII):

„Međutim, čak i u nedostatku učinkovite kontrole nad transdnjestarskom regijom, Moldavija i dalje ima pozitivnu obvezu iz članka 1. Konvencije da poduzme diplomatske, gospodarske, pravosudne i druge mjere koje je ovlaštena poduzeti i koje su u skladu s međunarodnim pravom kako bi podnositeljima zahtjeva osigurala prava zajamčena Konvencijom.”

64. Podnositelji zahtjeva nadalje su tvrdili kako su na temelju članka 27. Konvencije o pravima djeteta države bile obvezne poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale da dijete dobije sredstva za uzdržavanje od roditelja, kako u granicama države stranke tako i iz inozemstva. Ukoliko osoba je koja je odgovorna za uzdržavanje djeteta živjela u drugoj državi od one u kojoj dijete živi, od država se zahtjeva ne samo da promiču pristupanje međunarodnim ugovorima ili sklapanje međunarodnih ugovora, nego i da pronađu druga odgovarajuća rješenja (vidi prethodni odlomak 41.).

65. S obzirom na naprijed navedeno (vidi tri prethodna odlomka), podnositelji zahtjeva tvrdili su da su hrvatska tijela imala pozitivnu obvezu iz članka 1. Konvencije da poduzmu diplomatske i druge mjere kako bi osigurale izvršenje presude donesene u njihovu korist na području Sjedinjenih Američkih Država. Budući da se radilo o zemlji s kojom je Republika Hrvatska imala više nego dobre diplomatske i druge odnose, nije bilo razloga sumnjati da bi tijela Sjedinjenih Američkih Država pomogla hrvatskim tijelima u aktivnostima usmjerenim na namirenje uzdržavanja. Postupiti na navedeni način ne bi predstavljalo nemoguć ili nerazmjern teret, s obzirom na diplomatsko-konzularnu mrežu Republike Hrvatske u Sjedinjenim Američkim Državama (veleposlanstvo i ukupno devet konzularnih ureda) i činjenicu da tamo živi otprilike 1.200.000 ljudi hrvatskog podrijetla. Konačno, podnositelji zahtjeva tvrdili su da je čak i u nedostatku bilateralnog ili multilateralnog sporazuma niz država proglašen „recipročnim zemljama”¹ za potrebe uzdržavanja djeteta od strane tijela Sjedinjenih Američkih Država, čime je omogućeno namirenje uzdržavanja u toj zemlji. Međutim, ne postoje nikakvi dokazi da su hrvatska tijela ikada pokušala dobiti takav status.

66. Zbog toga i s obzirom da je Vlada priznala da postupak za opoziv uvjetne osude nije bio učinkovit u smislu prisiljavanja H.A.-a da postupi po presudi donesenoj u njihovu korist, za podnositelje zahtjeva se moralo zaključiti da mjere koje su domaća tijela poduzela kako bi im pomogla u namirenju uzdržavanja nisu bile ni primjerene ni dostatne.

---

¹ Na primjer takav status imaju Češka, Finska, Mađarska, Irska, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Slovačka, Švicarska i Velika Britanija od država članica Vijeća Europe.

2. Ocjena Suda

67. Uzimajući u obzir svoju sudsku praksu (vidi osobito predmet *Panetta protiv Italije*, br. 38624/07, odlomci 29. i 31., 15. srpnja 2014., kao i predmete *Romańczyk protiv Francuske*, br. 7618/05, 18. studenoga 2010. i *Matrakas i drugi protiv Poljske i Grčke*, br. 47268/06, 7. studenoga 2013.), Sud smatra da ovaj predmeta treba ispitati samo na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije.

68. Sud smatra da nije potrebno ispitati sve Vladine prigovore koji se odnose na nedopuštenost (vidi prethodni odlomak 49.) zbog toga što smatra da je zahtjev u svakom slučaju nedopušten zbog razloga navedenih u nastavku.

69. Sud ponavlja da bi pravo na sud zaštićeno člankom 6. bilo iluzorno ukoliko bi domaći pravni sustav bilo koje države ugovornice omogućio da pravomoćna, obvezujuća sudska odluka ostane nedjelotvorna na štetu jedne od stranaka (vidi naprijed citirani predmet *Matrakas i drugi*, te predmete *Burdov protiv Rusije* (br. 2), br. 33509/04, odlomak 65., ECHR 2009; i *Hornsby protiv Grčke*, 19. ožujka 1997., odlomak 40., *Izvešća o presudama i odlukama* 1997-II). Međutim, to pravo ne nameće obvezu državi da izvrši svaku presudu građanskopravnog karaktera bez uzimanja u obzir posebnih okolnosti predmeta (vidi, na primjer, predmet *Kesyran protiv Rusije*, br. 36496/02, odlomak 64., 19. listopada 2006.). Na primjer, Sud je u predmetu *Kalogeropoulou* smatrao da iako su grčki sudovi naložili njemačkoj državi da plati odštetu podnositeljima zahtjeva, to nije nužno obvezivalo Grčku državu da im osigura vraćanje dugovanja putem ovršnog postupka u Grčkoj (vidi predmet *Kalogeropoulou i drugi protiv Grčke i Njemačke* (odl.), br. 59021/00, 12. prosinca 2002.).

70. U neovršivim predmetima nije zadatak Suda ispitati je li unutarnji pravni poredak države u mogućnosti jamčiti ovrhe presuda koje donose sudovi. Doista, svaka se država mora opremiti pravnim instrumentima kako bi osigurala ispunjavanje pozitivnih obaveza koje su joj nametnute (vidi predmet *Ruianu protiv Rumunjske*, br. 34647/97, odlomak 66., 17. lipnja 2003.). Umjesto toga, u predmetima poput ovog, u kojima su potrebne radnje ovršenika koji je fizička osoba, Sud mora ispitati jesu li mjere koje su poduzela tijela s ciljem pomaganja ovrhovoditeljima u provođenju ovrhe presuda bile primjerene i dostatne (vidi *ibid.*; naprijed citirane predmete *Matrakas i drugi*, odlomak 151.; i *Romańczyk*, odlomak 62.).

71. Posebna značajka ovog predmeta očituje se u tome da su podnositelji zahtjeva tražili ovrhu presude hrvatskog parničnog suda protiv ovršenika koji je hrvatski državljanin, ali koji je živio na nepoznatoj adresi u Sjedinjenim Američkim Državama, zemlji koja nije stranka Konvencije i nije obvezana nijednim međunarodnim instrumentom za provedbu bilo koje presude hrvatskih parničnih sudova na njezinom teritoriju. Naravno, u takvim su okolnostima mjere kojima hrvatska tijela raspolažu za ispunjavanje svojih obveza osiguranja izvršenja presude od 28. siječnja

2003. godine na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije bile prilično ograničene.

(a) Diplomatske mjere

72. S obzirom na tvrdnje podnositelja zahtjeva (vidi prethodni odlomak 62.-65.), Sud smatra da se najprije mora ispitati može li se u okolnostima poput onih koje prevladavaju u ovome predmetu od država zahtijevati da poduzmu određene diplomatske mjere kako bi ispunile svoje pozitivne obveze osiguranja izvršenja presuda iz članka 6. stavka 1. Konvencije.

73. Sud ponavlja kako su organi Konvencije u više navrata izjavili da Konvencija ne zahtijeva od visokih ugovornih stranaka da provode diplomatsku zaštitu ili da se priklone prigovorima podnositelja zahtjeva na temelju međunarodnog prava, ili na drugi način interveniraju s tijelima druge države u njegovo ili njezino ime (vidi predmet *M. i drugi protiv Italije i Bugarske*, br. 40020/03, odlomak 127., 31. srpnja 2012., i u njemu citirane predmete). Sud ne vidi nikakav razlog da presudi drukčije u ovom predmetu.

74. Pozivanje podnositelja zahtjeva na presudu Suda u predmetu *Ilaşcu* je pogrešno i izvučeno iz konteksta. U tom su slučaju pozitivne obveze države prema članku 1. Konvencije, uključujući, između ostalog, poduzimanje diplomatskih mjera, bile definirane u odnosu na konkretnu situaciju u kojoj država stranka Konvencije nije imala učinkovitu kontrolu nad dijelom svog državnog područja. Sud je posebice utvrdio (vidi naprijed citirani predmet *Ilaşcu i drugi*, odlomak 333.):

„Prema mišljenju Suda, država ugovornica koja je spriječena izvršavati svoje ovlasti nad cijelim svojim državnim područjem uslijed ograničavajuće *de facto* situacije, poput one koja nastaje uspostavljanjem separatističkog režima, bio on praćen vojnom okupacijom od strane druge države ili ne, ne prestaje imati nadležnost u smislu članka 1. Konvencije nad tim dijelom svog državnog područja privremeno podvrgnutog lokalnoj vlasti koju vrše pobunjeničke snage ili druga država.

Ipak, takva činjenična situacija umanjuje opseg te nadležnosti u smislu da Sud mora razmotriti obvezu koju je država preuzela sukladno članku 1. samo u svjetlu pozitivnih obveza države ugovornice prema osobama na njezinom državnom području. Predmetna država mora primjenjivati sva dostupna pravna i diplomatska sredstva prema stranim državama i međunarodnim organizacijama kako bi nastavila jamčiti uživanje prava i sloboda određenih u Konvenciji.”

75. Konačno, putem razmatranja, Sud dodaje da Konvencija ne nadzire radnje država koje nisu njezine potpisnice, niti predstavlja sredstvo kojim bi se zahtijevalo od država ugovornica da nametnu konvencijske standarde drugim državama (vidi predmet *Al-Skeini i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], br. 55721/07, odlomak 141., ECHR 2011).

(b) Ostale mjere

76. Sud mora dodatno razmotriti jesu li druge mjere koje su poduzela domaća tijela s ciljem izvršenja presude u korist podnositelja zahtjeva bile primjerene i dostatne tuženoj državi da ispuni svoje pozitivne obveze na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije.

77. S tim u vezi, Sud prvo primjećuje da je presudom od 27. rujna 2010. godine H.A. osuđen za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja te mu je izrečena uvjetna osuda, uvjetovana redovitim plaćanjem budućih obroka za uzdržavanje djece i isplate nepodmirenih obveza za uzdržavanje (vidi prethodni odlomak 13.). Stoga se ne može reći da hrvatska tijela, suzdržavajući se od primjene sankcija, nisu ispunila svoje obveze iz članka 6. stavka 1. Konvencije kako bi osigurala ovrhu presude (usporedi s predmetom *Pini i drugi protiv Rumunjske*, br. 78028/01 i 78030/01, odlomci 186. i 188., ECHR 2004-V (izvatci), i naprijed citiranim predmetom *Ruianu*, odlomci 72.-73., u kojima je to bio element koji je Sud uzeo u obzir prilikom utvrđivanja povrede članka 6. stavka 1. Konvencije, te usporedi s predmetima *Ciprová protiv Češke Republike* (odl.), br. 33273/03, 22. ožujka 2005. godine, i *Fociac protiv Rumunjske*, br. 2577/02, odlomci 73.-74., 3. veljače 2005., u kojima je uvođenje kaznenih sankcija bio element koji je Sud uzeo u obzir prilikom utvrđivanja prigovora zbog nemogućnosti izvršenja presude na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije nedopuštenim ili utvrđivanja da nema povrede te odredbe).

78. Ovaj se zaključak ne dovodi u pitanje nijednim navodnim nedostatkom u postupku za opoziv uvjetne osude u vezi s dostavom poziva (vidi prethodne odlomke 15.-25.). To je tako zbog dva razloga.

79. Prvo, iako je točno da je nastalo kašnjenje učinilo opoziv pravno nemogućim iz razloga koje su naveli podnositelji zahtjeva (vidi članak 69. stavak 7. Kaznenog zakona u prethodnom odlomku 38.), H.A. se prema hrvatskom pravu može kazneno goniti i osuditi temeljem druge optužnice za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja počinjeno u razdoblju nakon njegove prve osude. Ništa nije spriječilo podnositelje zahtjeva da podnesu drugu kaznenu prijavu i na taj način pruže inicijativu za takav kazneni progon i osudu.

80. Drugo, Sud smatra da opoziv uvjetne osude i/ili donošenje druge osuđujuće presude te izricanje bezuvjetne kazne najvjerojatnije ne bi imalo utjecaja na H.A.-a u smislu njegovog postupanja po presudi od 28. siječnja 2003. godine. Njegovo neplaćanje uzdržavanja djece čak i nakon izricanja uvjetne osude ukazuje na to da prijetnja kaznenim sankcijama nije imala nikakvog utjecaja na njegovo ponašanje (usporedi s naprijed citiranim predmetom *Fociac*, odlomci 71., 73.-74. i 78., u kojem je Sud utvrdio da, nakon što je osudio njegovog zastupnika, nije postojalo ništa više što bi rumunjska tijela mogla učiniti protiv društva ovršenika koje je radije trpjelo kaznene i novčane posljedice koje su proizlazile iz njegova nepoštivanja sudskih naloga). Stoga bi donošenje još jedne osuđujuće presude i izricanje

bezuvjetne kazne u situaciji u kojoj je on izvan dosega hrvatskih tijela, i u kojoj ne postoji ugovor o izručenju kojim bi Sjedinjene Američke Države bile obvezne da ga izruče Republici Hrvatskoj za predmetno kazneno djelo, ne bi, prema mišljenju Suda, povećalo šanse da on promijeni svoje ponašanje.

81. Što se tiče tvrdnje podnositelja zahtjeva da domaća tijela nisu trebala izdati novu putovnicu H.A.-u, dovoljno je napomenuti da podnositelji zahtjeva nikada nisu zatražili od domaćih sudova da izdaju nalog u tom smislu. Sud s tim u vezi ponavlja da se od uspješnih stranaka u postupku može zatražiti da poduzmu određene postupovne korake kako bi se omogućila ili ubrzala ovrha presude, čak i u slučajevima kada su dobili presudu protiv države (vidi naprijed citirani predmet *Burdov protiv Rusije* (br. 2), odlomak 69.). To se *a fortiori* primjenjuje u predmetima koji se odnose na ovrhu presuda protiv privatnih ovršenika u kojima se pretjerano oslanjanje ovrhovoditelja na državu može uzeti protiv njih (vidi naprijed citirani predmet *Ciprová*).

82. Sud također primjećuje da su hrvatske diplomatske i konzularne vlasti u Sjedinjenim Američkim Državama ponudile i pružile određenu pomoć u pronalaženju H.A.-ove adrese (vidi prethodne odlomke 33.-34. i usporedi s naprijed citiranim predmetom *Ciprová*).

83. Konačno, Sud primjećuje da su domaća tijela uzela u obzir materijalne poteškoće podnositelja zahtjeva dosudivši im privremeno uzdržavanje (vidi prethodne odlomke 28.-29. i 35.-36., i usporedi s naprijed citiranim predmetom *Ciprová*). S tim u vezi Sud također na odgovarajući način uzima u obzir Vladinu tvrdnju kako bi iznos tog uzdržavanja bio veći, a pravo ne bi bilo ograničeno na tri godine da je prva podnositeljica ranije podnijela zahtjev (vidi prethodne odlomke 35., 37. i 51.).

84. Uzimajući u obzir naprijed navedena razmatranja, Sud nalazi da su u ovome predmetu mjere koje su poduzela tijela s ciljem pomaganja podnositeljima zahtjeva u ovrsi presude donesene u njihovu korist bile odgovarajuće i dostatne u datim okolnostima, te da je država na taj način ispunila svoje pozitivne obveze iz članka 6. stavka 1. Konvencije da osigura ovrhe presuda.

85. Slijedi da je ovaj zahtjev nedopušten na temelju članka 35. stavka 3. točke a. Konvencije kao očito neosnovan i da ga treba odbaciti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

Zbog svih ovih razloga Sud jednoglasno

proglašava zahtjev nedopuštenim.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 30. lipnja 2016. godine.

Stanley Naismith
Tajnik

Işil Karakaş
Predsjednica

Prijevod, lekturu i pravnu redakciju napravila prevoditeljska agencija „Ciklopea“ d.o.o. Zagreb. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava nije odgovoran za točnost prijevoda i sadržaja.